

Binnenkort gaan ze weer bloeien, de rododendrons van het park en van de hele wijk, want we zien deze struik – die tot een reusachtige boom kan uitgroeien – overal. Ze zijn niet echt bijzonder, deze rodootjes, zoals ze wel liefkozend genoemd worden, maar wel bijzonder geliefd. En dat is geen wonder, want ze blijven (bijna allemaal) groen in de winter en bloeien prachtig in het voorjaar. Onder andere bij het bruidsbruggetje staan enkele exemplaren, die er helaas niet allemaal even florissant uitzien.

Uiterlijk

Rhododendrons (ook wel met de letter h achter de eerste letter geschreven) komen in Nederland meestal als sierstruik of kleine boom voor. Het eerste probleem dient zich echter meteen al aan, want hoewel zij tot de heidefamilie behoren (de Ericaceae), is dit een wel zeer omvangrijk geslacht. Om dat even te onderstrepen: er zijn meer dan 25.000 verschillende soorten en hybriden. De meest voorkomende soort in ons land is echter de *Rhododendron ponticum*, dat is ook de soort die verwilderd is in Noordwest-Europa. Hij is goed winterhard en verliest zijn bladeren niet. De bladeren hebben gave randen, zijn vrij hard en donkergroen van kleur. Ze staan gegroepeerd aan het einde van een tak en vormen daar een zogenaamde schijnkrans. De bloemen (vaak paars, lila, roze of wit) staan meestal in dichte tuilen. De bloemen hebben (merkwaardig) 5, 10 of 27 meeldraden.

Herkomst

Het woord rododendron komt uit het oud-Grieks: rhodos betekent roos, dendron staat voor boom. Ook de azalea's vallen onder de Ericaceae, hoewel Linnaeus (de beroemde Zweedse plantkundige) deze bloeiers apart definieerde. We gebruiken echter nog wel steeds de naam azalea voor de ons bekende plant, hoewel die dus eigenlijk taxonomisch gezien gewoon een rododendron is. Over de hele wereld (vanaf Siberië tot Nieuw-Guinea) komen ongeveer 700 wilde soorten voor, die hun uiterlijk aan hun natuurlijke omgeving aangepast hebben. Sommige arctische soorten zijn zo klein als een bloemkool, sommige tropische soorten groeien uit tot bomen van wel 20 meter.

De rododendron is al heel lang een sierplant. In China werden 2000 jaar geleden rododendrons in potten gekweekt en er zijn geschriften uit het jaar 750 in Japan waar al druk geëxperimenteerd werd met het kruisen van soorten. De oorsprong van de rododendron ligt dan ook in het oosten. In 1680 namen Nederlanders de *Rhododendron indicum* mee vanuit Japan en stuurde dominee Banister vanuit Noord-Amerika zaad van de *Rhododendron viscosum* aan de bisschop van Londen. Vanaf die datum ging het hard met de import en vermeerdering van de rododendron. En zo komen we tot die meer dan 25.000 soorten en hybriden. De soort die bij ons het meest voorkomt, de *Rhododendron ponticum*, komt oorspronkelijk uit Klein-Azië.

Eigenschappen

Het houden van rododendrons is niet moeilijk. Hou in gedachten dat de planten heel ondiep wortelen. Dus schoffelen onder de struiken is geen goed idee. Plant in de herfst, zodat de struiken goed kunnen aanwortelen in de winter. De meeste rododendron-kwekers zweren bij mulchen. Dat is het strooien van organisch materiaal onder de plant, zodat de aarde niet uitdroogt. Iets zure, wat luchtige grond vinden de struiken prettig. Wat zonlicht is prima te verdragen voor de meeste soorten, maar als de bladeren geel worden en afsterven, weet je dat het plekje te zonnig was en moet je verplanten.

Wil je rododendrons vermeerderen, dan kan je zaaien, stekken, enten of afleggen en de laatste methode is de meest eenvoudige en meest succesvolle. Het is een heel ingenieus systeem. In het voorjaar kies je een scheut van een of twee jaar uit, die dicht bij de grond zit. Daar maak je een kleine schuine insnede in onder de bladknop en dat steek je in losgewoelde grond. Daaroverheen zand en dan de aarde. Meestal moet je de scheut vastzetten met een haring of desnoods een steen, want hij wil natuurlijk de lucht in. In de herfst zitten er wortels aan de aflegger, maar die kan je pas een jaar later losmaken van de moederplant.

Bijzonderheden

Meeldraden en nectar van de rododendron kunnen het giftige grayanotoxine bevatten. En dat kan dus in de honing terechtkomen. Men zegt wel dat dit het eerste succes van biologische oorlogsvoering was. De Griekse arts, Xenophon, maakt hiervan melding in 401 (voor Chr.). Xenophon moest zien dat hij de 10.000 soldaten heelhuids thuis kreeg na een mislukte veldtocht in Perzisch gebied. Hij

vermeldt dat de soldaten die van de honing aten, moesten overgeven, diarree kregen, hun verstand verloren en de dood nabij leken. Maar niemand stierf en de mannen stonden na een dag of vier als uit een bedwelming weer op. De Romeinse veldheer Pompeius vermeldt eenzelfde probleem in deze streek driehonderd jaar later. Wij hoeven ons echter niet bezorgd te maken. Zoveel rododendrons zijn er nou ook weer niet dat de honing onverdund met andere soorten nectar tot ons komt.

Tot slot

Bij ons is de rododendron een sierplant. Maar niet iedereen ter wereld denkt daar zo over. In de Himalaya wordt een aantal soorten als brandhout gebruikt, omdat de struiken gemakkelijk te kappen zijn. Aan de ander kant: de bloesem van de rododendron is wel de nationale bloem van Nepal, dus hij wordt ook om zijn schoonheid (en geur!) gewaardeerd.

